

XLVIII

ANY WHERE OUT OF THE WORLD БИЛО КУДА ИЗВАН СВЕТА

Овај живот је болница у којој сваког болесника мори жеља да промени постељу. Тај ту би хтео да пати испред пећи, а онај тамо верује да би се излечио покрај прозора.

Чини ми се да бих се увек осећао добро тамо где нисам, па то питање селидбе представља једно од оних о којима непрестано расправљам са својом душом.

„Реци ми, душо моја, јадна прозобла душо, шта мислиш да се настанимо у Лисабону? Тамо мора да је топло, па би ти опет живнула као какав гуштер. Тај град лежи на обали: веле како је грађен од мрамора, и како народ у њему толико мрзи биљни свет да чупа свако дрво из корена. Ето једног предела по твојем укусу; предела створеног од светлости и минерала, и течности да би их одразила!”

Моја душа не одговара.

„Пошто толико волиш одмарање уз призор вреве, хоћеш ли да дођеш и настаниш се у Холандији, тој посвећеној земљи? Можда ћеш се разонодити у томе крају чијој си се слици често дивила по музејима. Шта мислиш о Ротердаму, ти која волиш шуме од јарбоља и бродовље на везу уз саме прагове кућа?”

Моја душа остаје нема.

„Можда би ти Батавија више одговарала? Тамо бисмо уосталом нашли европски дух венчан с тропском лепотом.”

Ни речи. – Да није умрла моја душа?

„Зар си дакле доспела до оне тачке отупелости када се добро осећаш само још у своме злу? Ако је тако, јурнимо пут земаља које су саобразне Смрти. – Ја водим бригу о нашој ствари, јадна душо! Спаковаћемо пртљаг за Торнеу. Кренимо још даље, до на сами крај Балтика; ако је могуће, још даље од живота; настанимо се на полу. Тамо сунце тек искоса окрзне земљу, а полагаана смењивања дана и ноћи укидају разноликост и увећавају једноличност, ту половину ништавила. Тамо ћемо моћи да се дуго купамо у помрчини, док нам поларна светлост, да би нас разонодила, буде повремено слала своје снопове румене као одблеске ватромета из Пакла!”

Најзад, моја душа прасну и мудро ми повика: „Било куда! било куда! само да то буде изван овог света!”

XII

РУЉЕ

Није свакоме дато да се окупа у мноштву: уживати у руљи права је уметност; и бекријати животну снагу о трошку људског рода може само онај коме је нека вила удахнула још у колевци склоност ка прерушавању и образини, мржњу према месту боравка и страст према путовању.

Мноштво, самоћа: изрази једнаки и заменљиви за делотворног и плодног песника. Ко не уме да насели своју самоћу, не уме ни да се осами у некој ужурбаној руљи.

Песник ужива ту неупоредиву повластицу што може по својој вољи да буде он сам и неко други. Као оне лутајуће душе које траже себи тело, он улази, кад му се прохте, у било чију личност. За њега само, све је упражњено; и ако извесна места изгледају као да му ускраћују приступ, то долази отуда што у његовим очима она не завређују труда да их посети.

Усамљени и замишљени шетач налази јединствено пијанство у том свеопштем причешћу. Онај ко се лако упушта са руљом познаје грозничава уживања која ће вечито остати ускраћена себичњаку, затвореном као ковчег, и лењивцу, повученом у себе као пуж. Он као своја прихвата сва занимања, све радости и све невоље које му прилика пружи.

Оно што људи називају љубављу веома је малено, веома ограничено и веома слабо у поређењу с том неисказивом оргијом, с тим светим блудничењем душе која се читава даје, као поезија и милосрђе, неподвиженоме што се указује, непознатоме што пролази.

Добро је поучити понекад срећнике овог света, макар то било само да се за часак унизи њихова тупава охолост – да постоји срећа изнад њихове, шира и истанчанија. Оснивачи колонија, пастири народа, оци мисионари изагнани на крај света, несумњиво познају нешто од тих тајновитих пијанстава; и, у крилу големе породице коју је њихов геније себи основао, морају се каткада смејати онима који их жале с тако бурне им судбине и тако чедна им живота.